

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: INFOLex (POCA/491/126354)

Principiile fundamentale care guvernează sistemele educaționale naționale în unele state ale Uniunii Europene (III)

În **Olanda**, libertatea de educație este garantată de articolul 23 din Constituția olandeză și include libertatea de a înființa școli, de a organiza învățământul și de a merge la o școală pe baza convingerilor proprii ale elevului. Sistemul educațional este, prin urmare, divers și reflectă diferite convingeri religioase, ideologice și educaționale. Ca urmare, în Olanda există atât școli publice, cât și private.

Școlile publice sunt deschise tuturor copiilor, indiferent de religie sau perspective de viitor și oferă educație în numele statului. Școlile publice sunt supuse dreptului public. Acestea sunt administrate de consiliul municipal sau de o entitate juridică publică ori de o fundație înființată de consiliu.

Școlile cu statut privat sunt supuse dreptului privat și sunt finanțate de stat, deși nu sunt înființate de stat. Aceste școli sunt administrate de consiliul de administrație al asociației sau fundației care le-a înființat. Aceste așa-numite școli profesionale își întemeiază învățătura pe credințele religioase sau ideologice. Ele includ școli catolice, protestante, evreiești, musulmane, hinduse și antropozofice. Unele școli private își bazează predarea pe idei educaționale specifice, cum ar fi metoda Montessori, Jenaplan sau Dalton. Școlile profesionale pot refuza să admită elevii ai căror părinți nu aderă la credința sau ideologia pe care se bazează predarea în școală (<https://www.perfar.eu/policy/education/netherlands>).

Libertatea de a organiza predarea înseamnă că școlile private sunt libere să stabilească ce este predat și cum. Această libertate este totuși limitată de standardele calitative impuse de Ministerul educației, culturii și științei în legislația educațională. Standardele, care se aplică atât în învățământul public, cât și în cel privat, prevăd subiectele care trebuie studiate, obiectivele de realizare, conținutul examenelor naționale, numărul orelor de instruire pe an, calificările pe care profesorii trebuie să le aibă, dreptul părinților și elevilor de a avea un cuvânt de spus în problemele școlii ș.a.

Constituția în art.23 alin.(5) - alin.(7) pune școlile publice și private pe o bază financiară egală. Standardele ce trebuie îndeplinite de școlile finanțate parțial sau complet din fonduri publice sunt reglementate prin lege, luând în considerare în mod corespunzător, în cazul școlilor private, libertatea de a furniza educație potrivit credințelor religioase sau de altă natură. Aceste standarde pentru învățământul primar sunt reglementate astfel încât calitatea învățământului în școlile private finanțate integral din fonduri publice și cea din școlile publice să fie pe deplin garantate. Aceste reglementări respectă în special libertatea școlilor private de a alege personalul auxiliar și de a numi profesorii. Condițiile în care instituțiile de învățământ secundar și pre-universitar primesc contribuții din fondurile publice se stabilesc prin lege.

Sistemul de învățământ preuniversitar olandez este guvernat de diferite acte normative. Fiecare tip de învățământ are propria legislație:

- pentru învățământul primar: Legea privind învățământul primar din 1998;
- pentru educația specială: Legea Centrelor de Expertiză din 1998;
- pentru învățământul secundar: Legea din 1998 privind învățământul secundar.

În **Portugalia** (https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-and-governance-60_en), Legea nr. 46/1986 privind sistemul de învățământ (Lei nr. 46/86 de 14 de octombrie, Lei de bases do sistema educativo, Diario da Republica numero 237/1986, (<https://dre.pt/application/dir/pdf1sdip/1986/10/23700/30673081.pdf>), cu modificările ulterioare, stabilește cadrul general al sistemului educațional. Conform acestei legi, sistemul educațional funcționează prin structuri și acțiuni ale inițiativei și responsabilității diferitelor instituții și organizații publice, private și cooperative. Educația publică este gratuită și universală.

Sistemul educațional portughez cuprinde toate mijloacele folosite pentru asigurarea dreptului la educație, exprimat prin garantarea unei formări continue, menite să favorizeze dezvoltarea generală a personalității, progresul social și democratizarea societății.

Sistemul educațional portughez este foarte centralizat în ceea ce privește organizarea și finanțarea. Cu toate acestea, școlile de învățământ preșcolar, de bază și de învățământ secundar au o anumită autonomie, și anume la nivel pedagogic, precum și în ceea ce privește orarele și managementul personalului didactic.

Accesul la educație și cultură este un drept legal, prevăzut în Constituția Republicii Portugeze (articolele 43 și 73) și în Legea privind sistemul educațional (Legea 46/1986). Tot în lege este consacrată datoria statului să promoveze democratizarea educației, să contribuie la egalitatea de șanse, la reducerea inegalităților economice, sociale și culturale, la dezvoltarea personalității și a spiritului de toleranță, înțelegere reciprocă, solidaritate și responsabilitatea, progresul social și implicarea democratică în viața publică.

Obiectivele principale ale învățământului de bază, așa cum sunt enunțate în Legea privind sistemul de învățământ, sunt:

- să ofere o educație generală, bazată pe cunoștințe comune tuturor elevilor;
- asigurarea interdependenței cunoștințelor teoretice și practice cu educația și viața de zi cu zi;
- să asigure dezvoltarea fizică și motorie;
- să încurajeze activitățile manuale și să promoveze educația artistică;
- să asigure asimilarea unei prime limbi străine și să înceapă pe a doua;
- să furnizeze cunoștințele de bază care să permită elevilor să-și continue studiile sau să fie admiși în cursuri de formare profesională;
- dezvoltarea de cunoștințe și apreciere a valorilor specifice ale identității, limbii, istoriei și culturii portugheze;
- să dezvolte atitudini autonome;
- să asigure copiilor cu nevoi educaționale speciale condiții adecvate pentru dezvoltarea lor;
- crearea de condiții care să promoveze succesul școlar și educațional al tuturor elevilor.

Cadrul legal care guvernează sistemul de învățământ din **Spania** este format din Constituție, și Legea organică privind învățământul, din 2006, cu modificările ulterioare, cea mai importantă fiind Legea privind îmbunătățirea calității educației, din 2013, iar comunitățile autonome dispun de dreptul de a adapta prevederile legislative în teritoriile lor (<https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Spain:Legislation>).

Art.27 al Constituției garantează dreptul fiecărei persoane la educație, recunoaște libertatea la învățatură, educația vizează dezvoltarea deplină a personalității umane, cu respectarea principiilor democratice ale coexistenței și a drepturilor și libertăților fundamentale. Autoritățile publice garantează dreptul părinților de a se asigura că descendenții lor direcți primesc o educație religioasă și morală potrivit propriilor convingeri. Autoritățile publice garantează dreptul tuturor la educație printr-o programă a învățământului general, cu participarea efectivă a tuturor sectoarelor în cauză și prin înființarea centrelor educaționale. Același articol recunoaște dreptul persoanelor fizice și al persoanelor juridice de a înființa centre educaționale, cu condiția respectării principiilor constituționale, iar profesorii, părinții și, după caz, elevii participă la controlul și managementul tuturor centrelor susținute de administrație din fonduri publice, în baza termenilor stabiliți prin lege.

În conformitate cu Legea privind învățământul, din 2006 (Organic law of education nr. 2/2006 (https://planipolis.iiep.unesco.org/sites/planipolis/files/ressources/spain_loe_eng.pdf)), modificată prin Legea privind îmbunătățirea calității educației, din 2013 (Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa, (https://planipolis.iiep.unesco.org/sites/planipolis/files/ressources/spain_lomce.pdf)), sistemul de învățământ spaniol trebuie să se ghideze după următoarele principii:

- calitatea educației pentru toți elevii, indiferent de situația lor materială;
- echitate, care garantează egalitatea de șanse pentru dezvoltarea completă a personalității prin educație;
- incluziune educațională, drepturi și oportunități egale care vor ajuta la depășirea oricărui tip de discriminare
- accesul universal la educație, ca element care să compenseze inegalitățile personale, culturale, economice și sociale, acordând o atenție specială celor care rezultă din orice tip de handicap;
- transmiterea și punerea în aplicare a valorilor care încurajează libertatea, responsabilitatea, solidaritatea, toleranța, egalitatea, respectul și justiția, precum și valorile care vor ajuta la depășirea oricărui tip de discriminare;
- ideea educației ca proces de învățare pe tot parcursul vieții;

- flexibilitate pentru a adapta educația la diversitatea abilităților, intereselor, așteptărilor și nevoilor studenților, precum și la schimbările cu care se confruntă elevii și societatea;

- orientarea educațională și vocațională a elevilor, ca mijloc necesar pentru realizarea unei pregătiri personalizate, promovarea unei educații cuprinzătoare în cunoștințe, deprinderi și valori efortul și motivația individuală a elevilor;

- efortul comun al studenților, familiilor, profesorilor, școlilor, administrațiilor, instituțiilor și societății în ansamblu;

- recunoașterea rolului părinților și tutorilor ca în primul rând pe cei responsabili de educația autonomiei lor copii să se stabilească și să adapteze organizatorice și curriculare acțiuni în cadrul competențelor și responsabilităților statului, comunitățile autonome, corporații locale și instituțiile de învățământ;

- participarea comunității educaționale la organizarea, conducerea și funcționarea instituțiilor de învățământ;

- educația pentru prevenirea și soluționarea conflictelor, precum și pentru non-violența în toate domeniile vieții personale, familiale și sociale și în special în ceea ce privește hărțuirea școlară;

- dezvoltarea, la școală, a valorilor care promovează egalitatea de gen efectivă, precum și prevenirea violenței bazată pe gen;

- luarea în considerare a funcției didactice ca factor-cheie al calității educaționale, recunoașterea socială a cadrelor didactice și susținerea sarcinilor acestora;

- încurajarea și promovarea cercetării educaționale, experimentării și inovării;

- evaluarea sistemului educațional în ansamblu, nu numai în ceea ce privește programarea și organizarea sa, ci și procesele și rezultatele procesului de predare și învățare;

- cooperarea dintre stat și comunitățile autonome în definierea, implementarea și evaluarea politicilor educaționale;

- cooperarea și colaborarea dintre autoritățile educaționale și corporațiile locale în planificarea și implementarea politicilor educaționale;

- libertatea academică, care recunoaște dreptul părinților și tutorilor de a alege tipul de educație și de școală pentru copiii lor, în cadrul principiilor constituționale.

Legea privind învățământul, din 2006 și modificarea ei prin Legea din 2013 privind îmbunătățirea calității educației definesc obiectivele sistemului educațional spaniol:

- dezvoltarea completă a personalității și capacităților elevilor;

- educație în ceea ce privește respectarea drepturilor și libertăților fundamentale, drepturilor și oportunităților egale pentru bărbați și femei și egalității de tratament și nediscriminare a persoanelor cu dizabilități;

- educație în ceea ce privește exercitarea toleranței și libertății în cadrul principiilor democratice de coexistență, precum și în prevenirea și soluționarea conflictelor;

- educație în ceea ce privește responsabilitatea individuală, meritul și efortul personal;

- educația pentru pace, respectarea drepturilor omului, coeziunea socială, cooperarea și solidaritatea între popoare, precum și dobândirea de valori care favorizează respectul față de toate creaturile vii și de mediul înconjurător, în special potențialul pădurilor și dezvoltarea durabilă;

- dezvoltarea capacității elevilor de a-și organiza propria învățare, încrederea în propriile abilități și cunoștințe, precum și dezvoltarea creativității, inițiativei personale și antreprenoriatului;

- educație în respectul și recunoașterea diversității lingvistice și culturale a Spaniei, precum și a interculturalității, ca element îmbogățitor al societății;

- dobândirea de obiceiuri de studiu și tehnici de lucru, de cunoștințe științifice, tehnice, umane, istorice și artistice, precum și dezvoltarea unor obiceiuri sănătoase, exerciții fizice și sport;

- instruire pentru a desfășura o activitate profesională;

- formare pentru a comunica în limba oficială și într-una sau mai multe limbi străine;

- pregătirea pentru un exercițiu activ al cetățeniei și pentru o participare activă la viața economică, socială și culturală, cu o atitudine critică și responsabilă și cu capacitatea de a se adapta la situațiile în schimbare rapidă ale societății bazate pe cunoaștere. (Va urma)

Expert media Florin FĂINIȘI

INFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

